

Nr 151.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av aktier i Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolag.

(4:e avd.)

I en den 8 april 1938 dagteknad proposition, nr 300, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för inköp av aktierna i Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolag må disponeras ett belopp av högst 1,248,200 kronor av till järnvägsstyrelsens förfogande stående likvida medel.

Föreliggande förslag om förvärv av aktier i Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolag ansluter sig helt till en framställning i ämnet av järnvägsstyrelsen samt innebär, att staten genom järnvägsstyrelsen omedelbart skulle förvärva 31,294 aktier å nominellt 100 kronor av bolagets till 34,670 aktier uppgående aktiestock, varigenom järnvägsstyrelsen skulle tillförsäkras bestämmande inflytande i bolaget. Staten skulle vidare intill utgången av år 1940 vara skyldig att vid anfordran inlösa återstående aktier till samma pris per aktie, som avtalats i fråga om de nu till inköp föreslagna. Priset per aktie utgör 36 kronor. Köpeskillingen för samtliga aktier i bolaget skulle alltså uppgå till 1,248,120 kronor.

Ifrågavarande bolags järnvägar äro normalspåriga och innefatta följande tre koncessionsenheter, nämligen Lund—Trelleborg (41.8 kilometer), Lund—Kävlinge (10.3 kilometer) och Landskrona—Kävlinge (19.6 kilometer). Var och en av dessa järnvägar utgjorde från början ett ekonomiskt självständigt företag. År 1903 sammanslogos emellertid de bägge förstnämnda till en enhet, och år 1919 upptogs även Landskrona—Kävlinge järnväg i sammanslutningen, sedan för ändamålet bildats ett nytt bolag, det nuvarande Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolag. Bolaget utövar förutom järnvägsdrift även omnibustrafik.

Departementschefen framhåller, att det nu ifrågasatta aktieförvärvet kan sägas utgöra ett fullföljande av den järnvägspolitik, som under senare tid inletts genom de av riksdagen numera biträdda förslagen om förvärv av aktie-

majoriteteten i flera av de järnvägsbolag, som äga järnvägslinjer i nordvästra Skåne, samt fortsätter:

Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolags järnvägar äro sålunda såväl järnvägsgeografiskt som beträffande sina transportuppgifter nära samhöriga med särskilt Landskrona och Hälsingborgs järnvägar, över vilka staten nu kommer att få bestämmande inflytande. Ett förvärv av de nu ifrågasatta aktierna skulle medföra, bland annat, möjligheter till rationaliseringsåtgärder i olika avseenden. Detta gäller särskilt trafiktjänsten vid Landskrona, Kävlinge, Lunds och Trelleborgs stationer, vilka, sedan staten erhållit bestämmanderätten i vad avser förvaltningen av Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägar, praktiskt taget skulle upphöra att vara föreningsstationer. Det må särskilt framhållas, att rationaliseringssträvandena väsentligt underlättas och kunna genomföras på lämpligt sätt, därest staten samtidigt med de förut i år beslutade aktieförvärven förskaffat sig majoritetsställning även i nu ifrågasatt företag.

Av den förut lämnade redogörelsen framgår att den ifrågasatta kapitalinvesteringen — under förutsättning att det framtida driftöverskottet å bolagets rörelse beräknas till det genomsnittliga överskottet för åren 1931—1936 — kan förväntas lämna en avkastning av omkring 3.5 procent. Järnvägsstyrelsen har emellertid därvid icke räknat med den förbättring av driftresultatet, som kan förväntas inträda, därest vissa av styrelsen påtänkta rationaliseringsåtgärder vidtagas i fråga om stationstjänsten och den allmänna förvaltningen samt därjämte viss bolaget tillhörig egendom försäljes. Ehuru den beräknade avkastningen kan förefalla något låg, synes den emellertid godtagbar med hänsyn till intresset ur allmänna synpunkter, att statsbaneföretaget erhåller den majoritetsställning i nu förevarande järnvägsbolag, som järnvägsstyrelsens förslag innebär.

På grund av nu anförda förhållanden och vad i övrigt anförts i ärendet anser jag mig böra tillstyrka det av järnvägsstyrelsen föreslagna aktieförvärvet. Beträffande frågan om nu förevarande järnvägars införlivande med statens järnvägar och järnvägspersonalens anställnings- och löneförhållanden torde jag få hänvisa till vad jag i dylikt hänseende anfört vid behandlingen av frågan om förvärv av aktier i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag (proposition nr 174).

Beträffande finansieringen av ifrågasatt aktieförvärv har järnvägsstyrelsen föreslagit, att för ändamålet måtte få disponeras ett belopp av högst 1,248,200 kronor av till styrelsens förfogande stående likvida medel. Då detta förslag står i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t i liknande fall tidigare i år föreslagit riksdagen, har jag icke funnit något att erinra däremot.

Utskottet.

På sätt departementschefen framhållit äro ifrågasatt Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolags järnvägar såväl järnvägsgeografiskt som beträffande transportuppgifter nära samhöriga med särskilt Landskrona och Hälsingborgs järnvägar, över vilka staten enligt tidigare beslut av innevarande riksdag hädanefter får ett bestämmande inflytande. Under erinran också om deras nära samband i övrigt med statsbanenätet får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att för inköp av aktierna i Landskrona—Lund—Trelleborgs järnvägsaktiebolag må disponeras ett

belopp av högst 1,248,200 kronor av likvida medel, stående till järnvägsstyrelsens förfogande.

Stockholm den 13 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Reservation

av herr *J. B. Johansson* i Fredrikslund.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Svensson* i Kompersmåla, *Hansén*, *Asplund*, *Bergström*, *Nilsson* i Landeryd, *Ström* i Lidköping, *Larsson* i Varberg, *von Heland*, *Bäcklund* och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Andersson* i Prästbol, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson*, *Andersson* i Södergård, *Weijne* och *Hansson* i Rubbestad.
